

GDO'larla ilgili "Biyogüvenlik Kanunu" ve Kanuna ilişkin iki adet yönetmelik bulunmaktadır.

**5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu;**  
26/03/2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Biyogüvenlik Kanunu'nun amacı bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek riskleri engellemek, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesini sağlamaktır.

### Biyogüvenlik Kanunu AB ile uyumlu mudur?



Biyogüvenlik Kanunu taraf olduğumuz Cartagena Biyogüvenlik Protokolü, AB'ne uyum kapsamında ilgili AB mevzuatı ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Kanun genel olarak AB ile uyumlu olup, sadece aşağıdaki noktalarda ayrılmaktadır. Kanunumuz AB mevzuatında bulunmayan aşağıdaki hususları da içermektedir:

### Ülkemizde GDO'larla ilgili mevzuat var mıdır?

**Biyogüvenlik Kanunu'na ilişkin;**

- Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik
- Biyogüvenlik Kurulu ve Komitelerin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

13 Ağustos 2010 tarih ve 27671 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Biyogüvenlik Kanunu ve iki yönetmelik 26 Eylül 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Hapis cezaları,
- Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvan üretiminin yasak olması,
- GDO'ların bebek mamalarında kullanılmasını yasaklaması,
- Yem, gıda ve işleme ile ilgili ayrı başvuru ve risk değerlendirmesi istemesi.

Biyogüvenlik Kanunu AB mevzuatı ile genelde uyumlu olup bazı hususlarda daha ihtiyatlıdır.

### GDO ile ilgili bilgilere nasıl erişilebilir?

Ülkemizde GDO ve ürünleri ile bilgilere ve Biyogüvenlik Kurulu Kararlarına Türkiye Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması (<http://www.tbddm.gov.tr>) web sayfasından, diğer ülkelerle ilgili bilgilere;

- <http://bch.cbd.int/database/>
- [http://ec.europa.eu/food/dyna/gm\\_register/index\\_en.cfm](http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm)
- <http://www.fao.org/food/food-safety-quality/gm-foods-platform/en/>
- <http://www2.oecd.org/biotech/>

web sayfalarında erişilebilir.



**Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü**  
Eskişehir Yolu 10. km. Lodumlu Mevkii 06800, Çankaya/ANKARA  
T. +90.312.307 60 00 F. +90.312. 315 34 48 E. tagem@tarim.gov.tr



## GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR (GDO)



### Genetiği değiştirilmiş organizma (GDO) nedir?

Biyoteknolojik yöntemlerle bir canlıdan başka bir canlıya gen aktararak belirli özelliklerin değiştirilmesi sonucu meydana gelen organizmadır.

Tüm canlı grupları arasında gen aktarımını sağlar.

Yani; türler arasında sınırlama yoktur. Herhangi bir bitki, hayvan, bakteri, mantar veya virüsten bir bitkiye gen aktarılabilir.

Bu değişiklikler bitki, hayvan ya da mikroorganizmalarda yapılabilmektedir.

### Hibrit tohumluklar GDO'lu tohumluk mudur?

Hibrit tohumlar, klasik ıslah yöntemleri ile aynı türe ait bitkilerden seçilmiş ana çeşit ile baba çeşidin doğal yollar ile melezlenmesi sonucu elde edilen tohumlardır.

### GDO'ların kullanılma gerekçesi nedir?

Yabancı ot ilacına direnç, böcek direnci, virüs direnci, erken ya da geç olgunlaşma, değiştirilmiş yağ içeriği, besin içeriğinin artırılması, değiştirilmiş çiçek rengi, ürünleri soğuk, sıcak, kuraklık ve tuzluluk gibi etkenlere karşı daha toleranslı hale getirmek, birim alandan daha fazla verim almak amacıyla kullanılmaktadır.



## Ülkemizde genetiği değiştirilmiş (GD) bitki ekimi yapılıyor mu?

Biyogüvenlik Kanunu'na göre ülkemizde GD bitkilerin ekimi yasaktır.

## Ülkemizde GDO'ların girişine izin verilmekte midir?

Ülkemizde GDO ve ürünlerinin onay alınmaksızın girişine izin verilmemektedir.

GDO veya ürünlerine ilişkin yapılan başvuru hakkında Bilimsel Komiteler tarafından bilimsel esaslara göre yapılan risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına göre Biyogüvenlik Kurulu "Karar" vermektedir.

Bu kapsamda başvurular, üniversiteler ve TÜBİTAK bilim insanlarından oluşturulan bilimsel komiteler tarafından en ince ayrıntısına kadar değerlendirilmekte, risk analizleri yapılmakta, daha sonra tavsiye kararı oluşturulmaktadır.

Tavsiye Kararı Biyogüvenlik Kuruluna iletilmektedir. Bilimsel tavsiye kararı

Biyogüvenlik Kurulu tarafından ayrıca değerlendirilmekte ve Kurul nihai kararını Bakanlığa iletmektedir.

Bugüne kadar sadece hayvan yeminde kullanılmak amacıyla onaylanmış soya (7 adet) ve mısır (25 adet) çeşitleri vardır. Onay verilen yem amaçlı GDO'ların her aşaması izlenebilir kontrol edilebilir bir sistem çerçevesinde ithalatına izin verilmektedir.

## Ülkemizde GDO'lu gıdalar var mıdır?

Ülkemizde bugüne kadar gıda amaçlı onay verilen herhangi bir GDO yoktur.



## Biyogüvenlik Kurulu kimlerden oluşmaktadır?

Biyogüvenlik Kurulu; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı dört üye (üyelerden birinin üniversite, diğerinin ise meslek örgütleri tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesi zorunludur), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir üye, Orman ve Su İşleri Bakanlığı bir üye, Sağlık Bakanlığı bir üye, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bir üye ve Ekonomi Bakanlığı bir üye olmak üzere toplam 9 üyeden oluşturulmuştur.



## Bilimsel komiteler kimlerden oluşmaktadır?

Üniversiteler, TÜBİTAK'ta görevli öğretim üyeleri veya uzmanlar ile Kurul tarafından belirlenen alanlarda çalışanlardan oluşturulan Uzmanlar Listesinden seçilen, farklı disiplinlerden her biri konusunda uzman 11'er üyeden oluşur.



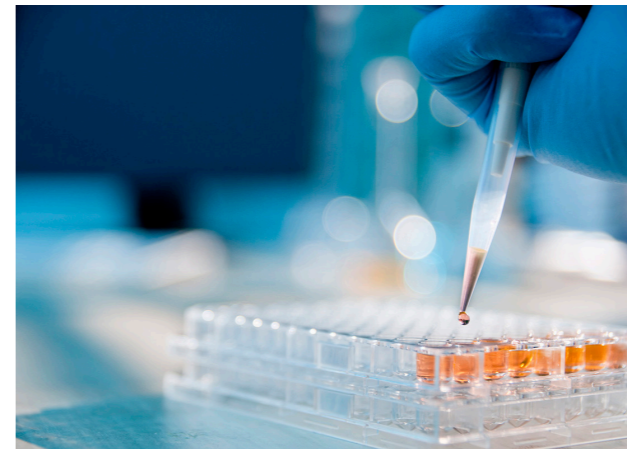
## GDO'lu ürünler etiketlenmekte midir?

Ülkemizde onaylı GDO'lu ürünlerde etiketleme için eşik değer % 0.9 olarak belirlenmiştir. % 0.9'un üzerinde GDO içerenlerin etiketlenmesi zorunludur.

## Ülkemizde GDO kontrolleri yapılmakta mıdır?

GDO içermesi muhtemel ürünlere yönelik GDO kontrolleri Bakanlığımızca etkin bir şekilde yürütülmektedir. Olumsuz sonuçlara Biyogüvenlik Kanunu çerçevesinde yasal işlem uygulanmaktadır.

Rutin kontrol dışında bildirim ve olağüstü durumlarda da kontroller titizlikle yürütülmektedir.



## Ülkemizde GDO tarama analizi yapan laboratuvar var mıdır?

Bakanlığımıza bağlı 10 Kamu, 41 Özel Gıda Kontrol (ÖGK) Laboratuvarı GDO analizleri yapabilmektedir.

Bu laboratuvarlardan 6 Kamu ve 22 ÖGK Laboratuvarında kimliklendirme ve miktar analizleri yapılabilmektedir.

Bakanlığımıza bağlı laboratuvarlar analizler için yeterlidir ve uluslararası standartlara uygun olarak çalışmaktadır.

## GDO'lu yemlerle beslenen hayvanlardan elde edilen ürünlerde GDO'ya rastlanıyor mu?

Bugüne kadar konu ile ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda böyle bir bulguya rastlanmamıştır.



## Dünyada GD bitkilerin ekim alanı nedir?

185,1 milyon ha alanda GD bitkilerin ekimi yapılmaktadır (2016).

## Dünyada hangi GD bitkilerin ekimi yapılmaktadır?

185,1 milyon ha alanda; mısır, soya, pamuk, kanola, şeker pancarı, yonca, papaya, kabak, patates, kavak, patlıcan ve ananas ekimi yapılmıştır (2016).



## Dünyada hangi ülkelerde GD bitki ekimi yapılmaktadır?

ABD, Brezilya, Arjantin, Kanada, Hindistan, Paraguay, Pakistan, Çin, Güney Afrika, Uruguay, Bolivya, Avustralya, Filipinler, Burma, İspanya, Sudan, Meksika, Kolombiya, Vietnam, Honduras, Şili, Portekiz, Bangladeş, Kosta Rika, Slo-

vakya, Çek Cumhuriyeti, Burkina Faso ve Romanya olmak üzere 28 ülkede 'da GD bitki ekimi yapılmaktadır ve ülkelerin sıralaması alan büyüklüğünden azalan şekildedir (2016).

## Dünyada GD ve Konvansiyonel Bitkilerin Üretim Alanı ve Oranı nedir?

Dünyada ticarete konu ürünler olarak GD soya, mısır, pamuk ve kolza yer almaktadır. GD soya ekim alanının toplam soya ekim alanındaki payı %78'dür. Bu oran pamukta %64, mısırdaki %26 ve kolzadaki %24'dür (2016 yılı).

Dünyada toplam GD bitki ekim alanının %49'unu soya (91 milyon ha), %26'sını mısır (48 milyon ha), %12'sini pamuk (22 milyon ha) ve %5'ini kolza (9 milyon ha) oluşturmuştur (2016 yılı).

